

Reykjavík, 18. september 2020

Efni: Frumvarp til laga um breytingu á lögum um stjórn fiskveiða o.fl.

Samtök fyrirtækja í sjávarútvegi (samtökin) hafa tekið til umsagnar frumvarp til laga um breytingu á lögum um stjórn fiskveiða o.fl. (veiðistjórn grásleppu o.fl.) sem auglýst var á samráðsgátt stjórnvalda þann 4. september síðastliðinn.

Í frumvarpinu er lagt til að tekin verði upp aflamarksstjórn við veiðar á grásleppu. Auk þess er lagt til að úthluta með sérstökum hætti aflahlutdeild til veiða á sæbjúgum. Að lokum er lagt til að útfæra aflamarksstjórnun sandkolaveiða á stærra svæði en nú er gert. Af þessu tilefni vilja samtökin kom á framfæri eftirfarandi athugasemdum.

Veiðistjórn grásleppu:

Samtökin telja eðlilegt að hugað sé að breytingum á stjórn grásleppuveiða. Ef farin verður sú leið sem lagt er til frumvarpinu þarf að huga að því að tryggt sé slík að framkvæmd hamli ekki öðrum veiðum þar sem grásleppa hefur verið hluti aflans. Mikilvægt er að allur grásleppuafli sem berst á land úr öllum veiðum rúmist innan slíkrar framkvæmdar og aflamarks hvers árs.

Svæðisbundið aflamark fyrir staðbundna nytjastofna hryggleysingja:

Samtökin telja það almennt mikilvægt að veiðum sé stjórnað samkvæmt aflamarki byggt á aflahlutdeild. Ef leggja á ætlaða staðbundna stofna til grundvallar þá er mikilvægt að fyrirliggi skýr og málefnaleg skilgreining á því hugtaki. Tryggja þarf að í raun sé um afmarkaða og aðskilda stofna að ræða þannig að ekki sé dregið strik í gegnum samfellt útbreiðslusvæði nytjastofns með sameiginlega tímgun og nýliðun og hlutarnir kallaðir staðbundnir nytjastofnar á geðþóttaforsendum.

Stjórn sæbjúgnaveiða:

Þau fyrirtæki sem hafa stunda sæbjúgnaveiðar hér við land telja að tímabært sé að úthluta aflahlutdeild til sæbjúgnaveiða. Nauðsynlegt er að áunnin réttindi hljóti viðurkenningu og myndi grunn að hagkvæmri nýtingu sæbjúgna á íslandsmiðum. Varanleiki veiðiheimilda og þar með fyrirsjáanleiki í rekstri er lykilþáttur til að tryggja afkomu veiðanna og rekstraröryggi fyrirtækja, atvinnuöryggi starfsmanna, vöruþróun, nýsköpun, markaðssókn, fjármögnun og lánakjör fyrirtækjanna. Mikilvægt er að hvetja til langtímahugsunar og ábyrgrar umgengni um nytjastofna.

Með frumvarpinu er lagt að úthluta með sérstökum hætti aflahlutdeild til veiða á sæbjúgum byggt á svæðaskiptingu og veiðireynslu. Útfærsla samkvæmt frumvarpinu er með þeim hætti að setja skal sjálfstæða aflahlutdeild til sæbjúgnaveiða á hverju veiðisvæði annars vegar vestan 20° V og hins vegar austan 20° V.

Vakin skal athygli á því að veiðireynsla sem leggja á til grundvallar hlutdeildarsetningar er fengin fengin bæði innan og utan þeirra veiðisvæða sem skilgreind eru í reglugerð nr. 741/2019. Nýjustu rannsóknir benda til að hreyfanleiki sæbjúgna sé mun meiri en áður var talið. Einnig er þekkt í sæbjúgnaveiðum að nauðsynlegt sé að hvíla veiðisvæði í kjölfar veiða áður en þau geta aftur gefið af sér góðan afla og kann þetta að stafa meðal annars af ferðum sæbjúgna sem viðbragðs við veiðunum auk beinna áhrifa á fjölda dýra. Af þessu leiðir að nauðsynlegt er að hafa sveigjanleika í svæðanotkun sæbjúgnaveiða. Samkvæmt frumvarpinu er ætlað að skipta hlutdeild með sama hætti á öllum veiðisvæðum vestan 20° V og austan 20° V.

Í ljósi ofanritaðs líta samtökin svo á að ætlunin með umræddu ákvæði sé sú að hlutdeildarsetningin verði staðbundin með tveimur meginsvæðum, austan lands og vestan, og veiðar á nýjum bleiðum innan þessara svæða stjórnist á grundvelli sömu aflahlutdeildar. Að því gefnu að þessi skilningur sé réttur styðja samtökin að þessi leið verði farin í stjórn sæbjúgnaveiða.

Hlutdeildarsetning í Sandkola:

Í frumvarpinu er lagt til að fylgt verði þeirri ráðgjöf Hafrannsóknarstofnunnar að aflamark til sandkolaveiða nái til allra veiðisvæða við landið en einskorðist ekki við svæði sunnan tiltekinna marka eins og nú er. Samtökin telja mikilvægt að farið verði að þessari ráðgjöf.

Þegar að því kemur að útfæra þessa framkvæmd vakna hins vegar ýmis álitaefni sem nauðsynlegt er að greina og svara í samráði við hagsmunaaðila áður en lengra er haldið. Bent skal á að aðferðin sem lögð er til grundvallar í frumvarpinu byggir að því er virðist á einskona samjöfnun „aflareynslu“ þar sem afli fenginn á þaulnýttum fiskimiðum á aflamarkssvæðinu við sunnanvert landið fáein undanfarið ár í kjölfar mikillar kvótaskerðingar er lagður að jöfnu við afla sem fenginn er í frjálsum veiðum utan aflamarkssvæðis á sama tímabili. Þarna er þá í vissum skilningi gerð tillaga að ákveðnu „gengi“ fenginnar aflareynslu með ólíkum hætti við sameiningu svæða.

Að mati samtakanna er rétt að staldra við og huga nánar að því hvað geti talist eðlilegur og sanngjarn grundvöllur við sameiningar veiðiheimilda á þessum tveimur svæðum.

Breytingar á fiskveiðistjórnunarkerfinu verða að taka mið af stjórnarskrárvörðum réttindum, svo og sjónarmiðum um stjórnskipulegt meðalhóf, réttmætar væntingar og réttaröryggi. Verði ákvæðið í frumvarpinu um breytt fyrirkomulag aflahlutdeildar í sandkola að lögum er hætt við að líta megi svo á að um tilfærslu á aflahlutdeild sé að ræða til þeirra sem hafa safnað aflareynslu á öðru svæði eða öfugt. Þannig er hugsanlegt að ekki sé aðeins um skerðingu og takmörkun á stjórnarskrárvörðum atvinnuréttindum að ræða heldur vakna upp spurningar um réttarstöðu aðila.

* * *

Að lokum lýsa samtökin sig reiðubúin til að eiga samtalið við ráðuneytið til að gera nánari grein fyrir sjónarmiðum samtakanna. Samtökin áskilja sér jafnframt rétt til að koma að frekari athugasemdum á síðari stigum.

Virðingarfyllt

f.h. Samtaka fyrirtækja í sjávarútvegi

Heiðmar Guðmundsson

Kristján Þórarinnsson

